

Inbreng Internetconsultatie Wetsvoorstel samenwerkingscolleges en unieke beroepsopleidingen

Samenwerkingscolleges

De MBO Raad onderschrijft dit gedeelte van het wetsvoorstel. Het wetsvoorstel moet faciliterend zijn voor de mbo-instellingen die gezamenlijk een samenwerkingscollege willen vormen en wettelijke barrières opruimen die een samenwerkingscollege in de weg kunnen staan. Het wetsvoorstel beantwoordt aan deze doelstellingen.

Unieke beroepsopleidingen

Het wetsvoorstel creëert de mogelijkheid voor de minister van OCW om een alleenrecht op het uitvoeren van een kleinschalige, unieke beroepsopleiding toe te kennen aan een mbo-instelling. De MBO Raad vindt dit onnodig en ongewenst.

Het is onnodig omdat er voldoende zelfregulerende mechanismen in het mbo-veld aanwezig zijn om te zorgen voor een oplossing. De markt voor deze opleidingen reguleert zichzelf: de opleidingsbehoefte en –capaciteit bedrijfsleven zijn bepalend voor het opleidingsaanbod en de mbo-instellingen spelen daarop in. Als een (laatste) unieke beroepsopleiding dreigt te verdwijnen is er kennelijk minder behoefte aan en loopt de toestroom van studenten terug. De overheid moet de markt zijn werk laten doen en daarop niet ingrijpen. Als het bedrijfsleven een dergelijke opleiding (hoe klein dan ook) in stand wil houden, kan het een extra investering doen in de mbo-instelling die deze opleiding om bedrijfseconomische redenen overweegt te sluiten. Het kan ook worden besproken in de sectorkamer Specialistisch Vakmanschap van de SBB, waar onderwijs en bedrijfsleven over dit type opleidingen overleggen. Er kan in deze sectorkamer een afspraak worden gemaakt dat een andere mbo-instelling binnen deze opleidingscategorie de opleiding overneemt. Als dat niet lukt kan een regionaal opleidingscentrum de opleiding overnemen. Een goed voorbeeld hiervan is het overnemen van de goud- en zilversmedenschool in Schoonhoven door het roc Zadkine. En als dit ook niet lukt kan het betrokken bedrijfsleven overwegen er een bedrijfsopleiding van te maken.

De MBO Raad is ervan overtuigd dat er altijd een oplossing zal komen en dat het zware instrument van het wettelijk toekennen van een alleenrecht op een unieke beroepsopleiding niet nodig is.

Het is ongewenst omdat een licentiestelsel het mbo-stelsel, zoals bedoeld en vormgegeven in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) ondergraaft, met roc's die alle opleidingen kunnen aanbieden en aoc's en vakinstellingen die binnen afgebakende domeinen opleidingen kunnen aanbieden. De WEB is bewust zo opgebouwd: roc's hebben een regionale functie voor de totale arbeidsmarkt, aoc's en vakinstellingen richten zich op specifieke, afgebakende vakrichtingen en werken in sommige gevallen bovenregionaal of landelijk. Er zijn geen redenen om dit te veranderen. Exclusieve licenties voor unieke beroepsopleidingen openen voorts mogelijk de weg naar soortgelijke licenties in andere

situaties en dat dient te worden voorkomen.

Landelijk gestuurde licenties doorkruisen ook de al genoemde zelfregulering door onderwijs en bedrijfsleven. De wettelijke zorgplichten arbeidsmarktrelevantie en doelmatigheid (artikel 6.1.3 WEB) en de aanpak van de doelmatigheid die is ontwikkeld door de SBB, zijn op de samenwerking van deze partijen gebaseerd. Zij zijn in staat het regionale opleidingsaanbod in goed overleg met elkaar te regelen en hebben de adviescommissie macrodoelmatigheid mbo als escalatie-instrument als de zelfregulering niet lukt en er geschillen ontstaan.

De minister heeft op basis van advisering door de Commissie macrodoelmatigheid mbo reeds nu doorzettingsmacht en kan bij een verschil van mening tussen instellingen of bij onwil om tot een oplossing te komen een besluit nemen om een opleiding aan een instelling toe te wijzen. Daar is dus geen wetswijziging voor nodig.

Het adviseren over het alleenrecht voor een unieke beroepsopleiding en een mogelijk hogere prijsfactor voor zo'n opleiding vindt de MBO Raad een oneigenlijke taak voor de adviescommissie macrodoelmatigheid mbo. Deze commissie moet zoveel mogelijk aan de achterkant werken en als laatste stap in een escalatieproces. Activiteiten aan de voorkant zijn in principe niet aan de orde voor de commissie, tenzij er een bijzonder probleem speelt en de minister de commissie verzoekt een onderzoek in te spelen. Juist het handhaven van dat principe van zelfregulering maakt dat onderwijs en bedrijfsleven zich primair verantwoordelijk weten en voelen voor een goede aansluiting van het assortiment van mbo-opleidingen op het bedrijfsleven. De commissie werkt in de visie van de MBO Raad probleemoplossend aan de achterkant op basis van concrete cases en niet regulerend aan de voorkant. Het adviseren over dit type licenties is geen wettelijke taak voor de commissie en zou dat ook niet moeten worden.

Hetzelfde geldt voor advisering over een hogere prijsfactor. Een hogere prijsfactor kan beleidsmatig nooit geïsoleerd voor een bepaalde opleiding afzonderlijk worden bekeken, omdat deze gevolgen heeft voor andere mbo-instellingen, gezien de bekostigingssystematiek van het mbo. Het vergt inzicht in het gehele systeem, de prijsfactoren in andere opleidingen en het vermogen om opleidingen prijstechnisch te vergelijken. De commissie is niet voor dit doel opgericht en kan, met alle respect, niet beschikken over de deskundigheden om tot een goed onderbouwd advies te komen. De MBO Raad acht het logisch en vanzelfsprekend dat een hogere prijsfactor als incentive om een kleinschalige, unieke beroepsopleiding in stand te houden, wordt besproken in het bekostigingsoverleg tussen het Ministerie van OCW en de MBO Raad.

Beperking ontneming van rechten tot een leerweg

De MBO Raad onderschrijft dat het ontnemen van rechten op het uitvoeren van een beroepsopleiding beperkt gaat worden tot de leerweg (bol of bbl) waar de tekortkomingen zijn geconstateerd. Dit is billijk en evenredig, en beperkt de negatieve gevolgen voor de studenten.

Met evenveel recht zou deze sanctie ook beperkt kunnen blijven tot de opleidingslocatie waar de opleiding is onderzocht. Kwalitatieve tekortkomingen op de ene locatie zijn immers niet automatisch dezelfde tekortkomingen op een andere locatie. In de huidige wet treft een sanctie alle opleidingslocaties van een instelling waar de opleiding wordt verzorgd. De MBO Raad geeft

nadrukkelijk in overweging om in deze wetswijziging ook op te nemen dat een sanctie beperkt blijft tot de locatie waar de problemen zijn geconstateerd.

Woerden, augustus 2016

